

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.06.2002
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	30.06.2002
Avaldamismärge:	

Tsiviilseadustiku üldosa seadus

Vastu võetud 28.06.1994
[RT I 1994, 53, 889](#)
 jõustumine 01.09.1994

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
22.11.1994	RT I 1994, 89, 1516	10.12.1994
15.02.1995	RT I 1995, 26, 355	01.09.1995
04.05.1995	RT I 1995, 49, 749	03.06.1996
09.11.1995	RT I 1995, 87, 1540	01.09.1996
28.05.1996	RT I 1996, 40, 773	08.06.1996
06.06.1996	RT I 1996, 42, 811	01.10.1996
11.03.1998	RT I 1998, 30, 409	01.07.1998
17.06.1998	RT I 1998, 59, 941	10.07.1998
20.01.1999	RT I 1999, 10, 155	01.01.2000

NB! KEHTETU - [RTI 2002, 53, 336](#)- jõust. 01.07.2002

I. osa

ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse ülesanne

Seaduses sätestatakse tsiviilõiguse üldpõhimõtted. Seadus on kohaldatav perekonna-, pärimis-, võla- ja asjaõigusseaduse ning äriseadustiku üldosana.

§ 2. Seaduse tõlgendamine

- (1) Seaduse sätet tõlgendatakse koos seaduse teiste sätetega, lähtudes seaduse mõttest.
- (2) Seaduse tõlgendamisel lähtutakse seaduses kasutatud sõnade üldlevinud tähendusest, kui seaduses ei ole otseselt kasutatud sõnade eritähendust.
- (3) Kui sõnal on mitu üldlevinud tähendust, kasutatakse seda tähendust, mis on enam kooskõlas tõlgendatava seaduse mõttega.

§ 3. Üld- ja erisäte

Kui seaduse üks säte täpsustab teist või kehtestab teisest erandi, loetakse täpsustatavat sätet üldsätteks ja täpsustavat erisätteks. Sel juhul kohaldatakse erisätet.

§ 4. Seaduse ja õiguse analoogia

(1) Õigussuhet reguleeriva sätte puudumisel kohaldatakse sätet, mis reguleerib sellele õigussuhtele lähedasi suhteid. Sellise sätte puudumisel lähtutakse seaduse üldisest mõttest.

(2) Õigussuhet reguleeriva seaduse puudumisel lähtutakse õiguse üldisest mõttest.

II. osa

ISIKUD

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 5. Isikute liigid

(1) Isik on füüsiline isik või juriidiline isik.

(2) Füüsiline isik on inimene.

(3) Juriidiline isik on seaduse alusel loodud õigussubjekt, mis vastab käesolevas seaduses sätestatud eraõiguslikule või avalik-õiguslikule juriidilisele isikule kehtestatud nõuetele.

§ 6. Eraõiguslik ja avalik-õiguslik juriidiline isik

(1) Eraõiguslik juriidiline isik on juriidiline isik, mis on loodud erahuvides. Eraõiguslik juriidiline isik on täisühing, usaldusühing, osühing, aktsiaselts, ühistu, sihtasutus ja mittetulundusühing.

(2) Avalik-õiguslik juriidiline isik on juriidiline isik, mis on loodud seadusega avalikes huvides.

(3) Riik ja kohalik omavalitsusüksus osalevad tsiviilõigussuhtes avalik-õigusliku juriidilise isikuna. Riik ja kohalik omavalitsusüksus teostavad juriidilise isiku tsiviilõigusi ja täidavad tsiviilkohustusi oma asutuste kaudu.

(4) Riigi ja kohaliku omavalitsusüksuse suhtes kohaldatakse juriidilise isiku kohta käivaid sätteid niivõrd, kui need ei ole vastuolus riigi ega kohaliku omavalitsusüksuse olemusega.

§ 7. Tsiviilõigusvõime ja tsiviilteovõime

(1) Tsiviilõigusvõime (õigusvõime) on isiku võime omada tsiviilõigusi ja tsiviilkohustusi.

(2) Tsiviilteovõime (teovõime) on isiku võime oma tegudega omandada tsiviilõigusi ja võtta tsiviilkohustusi, samuti neid muuta ja lõpetada.

(3) Õigus- või teovõimet ei või piirata teisiti, kui seaduses sätestatud alustel ja korras. Õigus- või teovõimet piirav tehing on tühine.

2. peatükk FÜÜSILISED ISIKUD

1. jagu Õigus- ja teovõime

§ 8. Füüsilise isiku õigusvõime

(1) Õigusvõime on igal füüsilisel isikul. Õigusvõime algab inimese elusalt sündimisega ja lõpeb surmaga.

(2) Seaduses sätestatud juhtudel on inimloode õigusvõimeline alates eostamisest, kui laps sünnib elusana.

§ 9. Füüsilise isiku teovõime

(1) Teovõime on täisealisel isikul. Isik on täisealine, kui ta on saanud 18-aastaseks.

(2) Kui seadus lubab abielluda enne 18-aastaseks saamist, saab alaealine teovõime abielu sõlmimise ajast. Abielu lõppemisel või kehtetuks tunnistamisel põhjusel, mis ei ole seotud abiellumisega, ei kaota alaealine abiellumisega omandatud teovõimet.

§ 10. 7- kuni 18-aastase alaealise teovõime

(1) 7- kuni 18-aastaselt alaealised on piiratud teovõimega. Tal on õigus teha tehinguid seadusliku esindaja nõusolekul.

(2) 7- kuni 18-aastase alaealise poolt seadusliku esindaja nõusolekuta tehtud tehing loetakse kehtivaks, kui ta täidab tehingu vahenditega, mille temale selleks otstarbeks või vabaks kasutamiseks on andnud seaduslik esindaja või viimase nõusolekul kolmas isik.

(3) Eestkostetasutus võib seadusliku esindaja nõusolekul anda vähemalt 15-aastasele alaealisele õiguse tegelda majandustegevusega, kui seadus seda ei keela. Alaealine, kes on saanud õiguse olla ettevõtja, omab selleks vajalike tehingute tegemiseks teovõimet, välja arvatud tehingud, mille tegemiseks seaduslik esindaja vajab eestkostetasutuse nõusolekut.

(4) Kui selleks on mõjuv põhjus, võib kohus seadusliku esindaja nõudel käesoleva paragrahvi 3. lõikes nimetatud õiguse ära võtta.

§ 11. Teovõimetu alaealine

(1) Kuni 7-aastane alaealine on teovõimetu. Tema nimel teeb tehinguid seaduslik esindaja.

(2) Kuni 7-aastane alaealine võib iseseisvalt teha pisitehinguid.

§ 12. Isiku teovõime piiramine

(1) Kohus võib huvitatud isiku nõudel piirata teovõimet isikul, kes pillamise, alkohoolsete jookide või uimastava toimega ainete tarvitamise tagajärjel paneb oma perekonna raskesse majanduslikku olukorda. Piiratud teovõimega isiku üle seatakse eestkoste.

(2) Teovõime piiramisel otsustab kohus, milliseid tehinguid võib piiratud teovõimega isik teha ainult eestkostja nõusolekul. Muid tehinguid teeb piiratud teovõimega isik iseseisvalt.

§ 13. Isiku teovõimetuks tunnistamine

(1) Kohus võib huvitatud isiku nõudel tunnistada teovõimetuks isiku, kes vaimuhaiguse või nõrgamõistuslikkuse tõttu kestvalt ei suuda oma tegude tähendusest aru saada või neid juhtida. Tema üle seatakse eestkoste.

(2) Teovõimetuks tunnistatud isiku nimel teeb tehinguid tema eestkostja. Teovõimetuks tunnistamisel võib kohus otsustada, milliseid tehinguid võib teovõimetuks tunnistatud isik ise teha.

§ 14. Isiku teovõime taastamine

Isiku teovõime piiramise või teovõimetuks tunnistamise aluste äralangemisel tühistab kohus isiku teovõime piiramise või teovõimetuks tunnistamise.

§ 15. Isiku otsusevõime

(1) Teovõime piires võib tehingu teha otsusevõimeline isik.

(2) Otsusevõimetu on isik, kes tehingu tegemise ajal ei saa aru oma teo tähendusest või ei suuda seda juhtida.

2. jagu Sugulus ja hõimlus

§ 16. Otsejoones sugulus

Kui üks isik põlvneb teisest, on nad sugulased otsejoones. Otsejoones sugulased on ülenejad ja alanejad. Ülenejad sugulased on vanemad ja nende eellased, alanejad sugulased on lapsed ja nende järglased.

§ 17. Küljjoones sugulus

Kui isikud põlvnevad samast isikust, kuid ei ole sugulased otsejoones, on nad sugulased küljjoones.

§ 18. Laste omavaheline sugulus

(1) Lapsed, kellel on ühine isa ja ema, on vennad või õed. Lapsed, kellel on ühine isa, kuid erinevad emad, või ühine ema, kuid erinevad isad, on poolvennad või poolõed.

(2) Kui lapsed ei põlvne ühisest isast või emast, ei ole lapsed omavahel sugulased, kuigi nende vanemad on omavahel abielus.

§ 19. Lapsendajate ja lapsendatute sugulus

Lapsendatud ja nende alanejad sugulased loetakse lapsendajate ja nende sugulaste suhtes, samuti lapsendajad ja nende sugulased lapsendatute ja nende alanejate sugulaste suhtes võrdseks sugulastega.

§ 20. Hõimlus

(1) Abikaasa sugulased on teisele abikaasale ja tema sugulastele hõimlased.

(2) Hõimlus ei lõpe selle abielu lõppemisega, millest see on tekkinud.

3. jagu Elukoht

§ 21. Elukoht ja selle muutmise

(1) Isiku elukoht on koht, kus inimene alaliselt või peamiselt elab.

(2) Kui seda kohta, kus inimene alaliselt või peamiselt elab, ei ole võimalik kindlaks teha, on elukohaks koht, millega inimene on isiklikult ja majanduslikult enam seotud.

(3) Kui 2. lõikes nimetatud tunnuste alusel võib isiku elukohaks lugeda mitut kohta, võib isik määrata, milline neist on tema elukoht. Kui isik ise ei ole oma elukohta määranud, võib huvitatud isik valida, millist neist kohtadest lugeda isiku elukohaks.

(4) Kui 1. ja 2. lõikes nimetatud tunnuste alusel võib isiku elukohaks lugeda mitut kohta erinevates riikides, on elukoht riigis, mille kodanik isik on.

(5) Elukoht loetakse muutunuks, kui isik asub mujale elama sooviga oma elukohta muuta.

(6) Kui isiku elukohta ei saa kindlaks määrata, loetakse tema elukohaks igakordne viibimiskoht.

§ 22. Alaealise ja teovõimetu täisealise elukoht

(1) Alaealise elukohaks on tema vanemate või eestkostja elukoht. Kui vanemad elavad lahus, on alaealise elukohaks selle vanema elukoht, kelle juures ta elab.

(2) Teovõimelise alaealise (paragrahv 9 lg. 2) elukoht määratakse paragrahv 21 alusel.

(3) Teovõimetu täisealise elukohaks loetakse eestkostja elukoht.

4. jagu Isiklike õiguste kaitse

§ 23. Au teotamine

(1) Isikul on õigus nõuda kohtu korras au teotamise lõpetamist, tema au teotavate andmete ümberlükkamist, kui au teotaja ei tõenda nende vastavust tegelikkusele, samuti au teotamisega tekitatud moraalse ja varalise kahju hüvitamist.

(2) Kui tegelikkusele mittevastavaid andmeid on levitatud massiteabevahendis, tuleb need ümber lükata samas massiteabevahendis.

(3) Dokument, mis sisaldab tegelikkusele mittevastavaid andmeid, tuleb välja vahetada.

(4) Kui isiku au teotanud andmeid on levitatud 2. ja 3. lõikes sätestatud erineval viisil, määrab andmete ümberlükkamise viisi kohus.

§ 24. Eraelu kaitse

(1) Isikul on õigus nõuda tema eraelu puutumatus rikkumise lõpetamist ning rikkumisega tekitatud moraalse ja varalise kahju hüvitamist.

(2) Eraelu puutumatus rikkumiseks loetakse ilma seadusliku aluseta või isiku tahte vastaselt:

- 1) isiku eluruumi sisenemist või kinnisasjal viibimist;
- 2) isiku ja tema valduses olevate asjade läbiotsimist;
- 3) isiku poolt või temale posti, telegraafi, telefoni või muul üldkasutataval viisil edastatavate sõnumite saladuse rikkumist, samuti isiku käsikirjade, kirjavahetuse, märkmete ja muude isiklike dokumentide või andmete kasutamist;
- 4) isiku sidevahendite kaudu teabe saamist või nende töö katkestamist;
- 5) isiku eraelu vaatluse all hoidmist;
- 6) andmete kogumist isiku eraelu kohta.

(3) Kohus võib tunnistada eraelu puutumatus rikkumiseks ka 2. lõikes nimetatuta tegevuse, millega seadusliku aluseta või isiku tahte vastaselt kahjustatakse tema eraelu.

§ 25. Isiku nime kaitse

(1) Isik, kelle huve on kahjustatud tema nime kasutamisega, võib nõuda nime õigustamatu kasutamise lõpetamist, samuti sellega temale tekitatud moraalse ja varalise kahju hüvitamist.

(2) Esimeses lõikes sätestatud kohaldatakse ka avalikult kasutatava varjunime kohta.

§ 26. Muude isiklike õiguste kaitse

Seaduses sätestatud juhtudel võib isik nõuda ka paragrahvides 23-25 nimetatuta isiklike õiguste rikkumise lõpetamist, samuti sellega tekitatud moraalse ja varalise kahju hüvitamist.

5. jagu

Teadmata kadunuks ja surnuks tunnistamine

1. jaotis

Teadmata kadunuks tunnistamine

§ 27. Teadmata kadunuks tunnistamise alus

(1) Isiku võib kohus huvitatud isiku nõudel tunnistada teadmata kadunuks, kui ühe aasta jooksul ei ole andmeid tema viibimiskoha kohta.

(2) Kui ei ole võimalik kindlaks määrata äraolija kohta viimaste andmete saamise päeva, loetakse teadmata äraolemise alguseks viimaste andmete saamise kuule järgnenud kuu esimene päev, kui aga ei ole võimalik seda kuud kindlaks määrata, siis järgmise aasta esimene päev.

(3) Teadmata kadunuks võib tunnistada isiku, kelle elukoht või vara asukoht on Eestis.

§ 28. Teadmata kadunu vara valitsemine

(1) Teadmata kadunuks tunnistatud isiku vara valitsemiseks määrab kohus hooldaja. Hooldaja on kohustatud heaperemehelikult vara valitsema ja tagama selle säilimise, samuti andma sellest varast ülalpidamist isikule, keda teadmata kadunuks tunnistatu on seaduse järgi kohustatud ülal pidama, ning maksma teadmata kadunu võlad.

(2) Huvitatud isiku nõudel võib kohus määrata äraolija vara valitsemiseks hooldaja ka enne isiku teadmata kadunuks tunnistamist.

(3) Hooldaja ei või võõrandada teadmata kadunule kuuluvat kinnisvara. Teadmata kadunuks tunnistatud isikule kuuluvat vallasvara võib hooldaja võõrandada ainult 1. lõikes nimetatud kohustuste täitmiseks.

(4) Teadmata kadunuks tunnistatud isikul säilib õigus teha tehinguid hooldaja valitseda antud varaga.

§ 29. Teadmata kadunuks tunnistamise tühistamine

Teadmata kadunuks tunnistatud isiku taasilmumisel või tema viibimiskoha kindlakstegemisel tühistab kohus isiku enda või huvitatud isiku nõudel tema teadmata kadunuks tunnistamise.

§ 30. Vara vabastamine valitsemise alt

(1) Isiku teadmata kadunuks tunnistamise tühistamisel, samuti teadmata kadunu surma või surnuks tunnistamise korral vabastab kohus tema vara hooldaja valitsemise alt.

(2) Hooldaja on kohustatud taasilmunud teadmata kadunuks tunnistatud isikule, tema surma või surnuks tunnistamise korral aga pärijale vara valitsemisest aru andma.

2. jaotis

Surnuks tunnistamine

§ 31. Surnuks tunnistamise alused ja tagajärjed

(1) Isiku, kelle elukoht või vara asukoht on Eestis, võib kohus huvitatud isiku nõudel surnuks tunnistada, kui viie aasta jooksul ei ole andmeid, et ta on elus. Kui ei ole võimalik kindlaks määrata isiku kohta viimaste andmete saamise päeva, kohaldatakse paragrahv 27 2. lõikes sätestatud.

(2) Kui isik jäi teadmata kadunuks olukorras, mis oli ohtlik elule või mis annab alust eeldada tema hukkumist õnnetusjuhtumi tagajärjel, võib kohus tema surnuks tunnistada kuue kuu möödumisel teadmata kadunuks jäämisest.

(3) Teises lõikes nimetatud aluse puudumisel võib seoses sõjategevusega teadmata kadunuks jäänud isiku surnuks tunnistada, kui andmed tema elusoleku kohta puuduvad kahe aasta jooksul sõjategevuse lõppemisest.

(4) Isiku surnuks tunnistamisel on samad õiguslikud tagajärjed kui tegeliku surma korral, kui seadusest ei tulene teisiti.

§ 32. Surnuks tunnistamise kord

(1) Pärast surnuks tunnistamise avalduse saamist avaldab kohus üleriigilises päevalehes teate, milles kutsub üles igaüht andma andmeid isiku kohta, kelle surnuks tunnistamist taotletakse.

(2) Kohus ei tunnista isikut surnuks, kui kuue kuu jooksul teate avaldamisest saabuvad andmed, mis tõendavad, et isik on elus.

§ 33. Surmapäev

(1) Surnuks tunnistatud isiku surmapäevaks loetakse tema kohta viimaste andmete saamise päeva. Kui seda päeva ei ole võimalik kindlaks määrata, kohaldatakse paragrahv 27 2. lõikes sätestatud.

(2) Juhul kui surnuks tunnistatakse isik, kes jäi teadmata kadunuks olukorras, mis oli ohtlik tema elule või mis annab alust eeldada tema hukkumist õnnetusjuhtumi tagajärjel, võib kohus tunnistada selle isiku surmapäevaks tema eeldatava hukkumise päeva.

(3) Kui 2. lõikes nimetatud õnnetusjuhtumi tagajärjel jäi kadunuks mitu isikut ja nende tegelikku surmaaega ei ole võimalik määrata, loetakse, et nad on surnud ühel ajal.

§ 34. Surnukstunnistatud isiku taasilmumine

(1) Surnukstunnistatud isiku taasilmumisel taastuvad kõik tema õigused ja kohustused, kui see ei ole vastuolus seadusega, nende õiguste ja kohustuste olemusega ega riku kolmandate isikute heauskselt omandatud õigusi.

(2) Surnukstunnistatud isiku taasilmumisel või tema elusoleku kindlakstegemisel tühistab kohus isiku enda või huvitatud isiku avalduse põhjal tema surnuks tunnistamise.

(3) Pärijale pärast isiku surnuks tunnistamist üleläänud vara võib taasilmunud isik pärast surnuks tunnistamise tühistamist välja nõuda. Vara puudumisel võib nõuda selle väärtuse hüvitamist alusetu rikastumise sätete järgi.

(4) Pärast surnuks tunnistamise tühistamist võib taasilmunud isik nõuda vara tagastamist või vara puudumisel selle väärtuse hüvitamist isikult, kellele tema vara pärast surnuks tunnistamist on üle läinud, kui see isik vara omandades teadis või pidi teadma, et surnukstunnistatud isik on elus.

§ 35. Surmakuupäeva muutmine

(1) Kohus võib huvitatud isiku nõudel muuta surnukstunnistatud isiku surmakuupäeva, kui pärast isiku surnuks tunnistamist on teatavaks saanud isiku tegelik surmaaeg.

(2) Kui kohus tuvastab, et surnukstunnistatud isik on surnud teisel ajal, kui surnuks tunnistamise otsuses märgitud, võivad isikud, kes on pärijateks isiku tegelikul surmaaajal, nõuda vara tagastamist või selle väärtuse hüvitamist paragrahv 34 3. ja 4. lõikes sätestatu alusel.

3. peatükk JURIIDILISED ISIKUD

§ 36. Juriidilise isiku õiguslik alus

Eraõigusliku juriidilise isiku võib asutada vastava juriidilise isiku liigi kohta käiva seaduse alusel, avalik-õigusliku juriidilise isiku otse selle juriidilise isiku kohta käiva seadusega.

§ 37. Juriidilise isiku õigusvõime

(1) [käesolevast tekstist välja jäetud]

(2) Eraõigusliku juriidilise isiku õigusvõime tekib seaduses ettenähtud registrisse kandmisest, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(3) Avalik-õigusliku juriidilise isiku ja seaduses sätestatud juhtudel eraõigusliku juriidilise isiku õigusvõime tekib seaduses sätestatud ajast.

(4) Registrisse ei kanta asutamisel olevat juriidilist isikut, mille eesmärk on vastuolus seaduse, põhiseadusliku korra või heade kommetega.

(5) Juriidiline isik võib omada kõiki tsiviilõigusi ja -kohustusi, välja arvatud neid, mis on omased ainult inimesele. Seadus võib juriidilise isiku õigusvõimet piirata.

(6) Avalik-õiguslik juriidiline isik ei või omada tsiviilõigusi ja -kohustusi, mis on vastuolus tema eesmärgiga.

§ 38. Juriidilise isiku teovõime

Juriidilise isiku teovõime on võime oma esindaja tegudega omandada õigusvõime piires tsiviilõigusi ja võtta tsiviilkohustusi, samuti neid muuta ja lõpetada.

§ 39. Juriidilise isiku põhikiri

(1) Eraõiguslikul juriidilisel isikul on põhikiri või seaduses sätestatud juhtudel ühinguleping.

(2) Avalik-õiguslikul juriidilisel isikul on põhikiri, kui see on sätestatud vastava juriidilise isiku kohta käivas seaduses.

§ 40. Juriidilise isiku asukoht

Juriidilise isiku asukohaks on koht, kus asub tema juhatuse või juhatust asendav organ, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

§ 41. Juriidilise isiku nimi

(1) Juriidilisel isikul on nimi, mis peab teda eristama teistest isikutest.

(2) Juriidiline isik, kelle huve on kahjustatud tema nime kasutamisega, võib nõuda nime õigustamatu kasutamise lõpetamist, samuti sellega tekitatud varalise kahju hüvitamist.

§ 42. Au teotamine

(1) Juriidilisel isikul on õigus nõuda kohtu korras au teotamise lõpetamist, tema au teotavate andmete ümberlükkamist, kui au teotaja ei tõenda nende vastavust tegelikkusele, samuti au teotamisega tekitatud varalise kahju hüvitamist.

(2) Au teotavate andmete ümberlükkamine toimub paragrahv 23 2.-4. lõikes sätestatud korras.

(3) Esimeses lõikes sätestatud ei kohaldata riigi ja kohaliku omavalitsusüksuse suhtes, samuti muudel seaduses ettenähtud juhtudel.

§ 43. Juriidilise isiku seadusjärgne esindus

(1) Juriidilise isiku seaduslik esindaja on juhatus või seda asendav organ, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) Juriidilist isikut võib kõikides õigustoimingutes esindada iga juhatuse liige, kui seaduses või põhikirjaga ei ole ette nähtud, et juhatuse liikmed või mõned neist võivad esindada juriidilist isikut ühiselt.

§ 44. Juriidilise isiku organid

(1) Eraõigusliku juriidilise isiku organid on üldkoosolek ja juhatus, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) Avalik-õigusliku juriidilise isiku organid ja nende pädevus sätestatakse seaduses.

(3) Eraõigusliku juriidilise isiku organi pädevus määratakse seaduse, põhikirja või ühingulepinguga. Juriidilise isiku organi pädevust võib juriidilise isiku teistele organitele edasi anda ainult seaduses sätestatud juhtudel.

(4) Juriidilise isiku juhatuse või seda asendava organi liikmeks võib olla üksnes teovõimeline füüsiline isik, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(5) Kohus võib huvitatud isiku nõudel tunnistada juriidilise isiku organi seaduse või põhikirjaga vastuolus oleva otsuse kehtetuks, kui nõue on esitatud kolme kuu jooksul otsuse vastuvõtmisest.

§ 45. Juriidilise isiku vastutus

(1) Juriidiline isik vastutab oma kohustuste eest oma varaga.

(2) Seaduses sätestatud juhtudel vastutavad juriidilise isiku liikmed või osanikud juriidilise isiku kohustuste eest täiendavalt oma varaga.

§ 46. Juriidilise isiku organi vastutus

(1) Juhatuse või seda asendava organi liikmed, kes on oma kohustuse täitmata jätmise või mittenõuetekohase täitmisega süüliselt kahju tekitanud sellele juriidilisele isikule, vastutavad juriidilise isiku ees solidaarselt.

(2) Juhatuse või seda asendava organi liikmed, kes on oma kohustuse täitmata jätmise või mittenõuetekohase täitmisega süüliselt kahju tekitanud selle juriidilise isiku võlausaldajale, vastutavad solidaarselt võlausaldaja ees, kui juriidilise isiku varast ei jätku võlausaldaja nõude rahuldamiseks.

§ 47. Juriidilise isiku kestus

(1) Juriidiline isik asutatakse määramata tähtajaks, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) Juriidilise isiku lõpetamine toimub vabatahtlikult või kohtuotsusega (sundlõpetamine).

(3) Juriidilise isiku pankroti korral lõpetatakse juriidiline isik pankrotiseaduses sätestatud korras.

§ 48. Vabatahtliku lõpetamise alused

Juriidiline isik lõpetatakse:

- 1) üldkoosoleku või muu pädeva organi otsusel;
- 2) isiku või asutuse otsusel, kellele seaduses on antud õigus lõpetada avalik-õiguslik juriidiline isik;
- 3) seaduses, põhikirjas või ühingulepingus seatud eesmärgi saavutamisel;
- 4) tähtaja saabumisel, kui juriidiline isik on asutatud tähtajaliselt;
- 5) muul seaduse, põhikirja või ühingulepinguga ettenähtud alusel.

§ 49. Sundlõpetamise alused

(1) Juriidiline isik lõpetatakse kohtuotsusega siseministri või muu seadusega selleks õigustatud isiku või asutuse, samuti muu huvitatud isiku nõudel:

- 1) kui juriidilise isiku eesmärk või tegevus on vastuolus põhiseadusliku korra, seaduse või heade kommetega;
- 2) kui juriidilise isiku asutamisel on rikutud seadust;
- 3) kui juriidilise isiku põhikiri on olulisel määral vastuolus seadusega;
- 4) kui juriidiline isik ei vasta talle seadusega kehtestatud nõuetele;
- 5) muul seaduses sätestatud alusel.

(1¹) Kohus võib anda tähtaja 1. lõike punktides 1, 3 ja 4 nimetatud puuduste kõrvaldamiseks.

(2) Juriidilise isiku sundlõpetamise korral põhjusel, et selle eesmärk või tegevus on vastuolus kriminaalkoodeksi, põhiseadusliku korra või heade kommetega, jääb pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist järelejäänud juriidilise isiku vara riigile.

§ 50. Likvideerimine

(1) Juriidilise isiku lõpetamisel toimub selle likvideerimine (likvideerimismenetlus), kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) Likvideerimise korraldavad likvideerijad. Vabatahtliku likvideerimise korral on likvideerijateks juhatuse või seda asendava organi liikmed, kui seaduse, põhikirja või ühingulepinguga ei ole ette nähtud teisiti. Sundlõpetamise korral määrab likvideerijad kohus.

(3) Likvideerijatel on juhatuse või seda asendava juhtorgani õigused ja kohustused, mis ei ole vastuolus likvideerimise eesmärgiga.

(4) Likvideerijad lõpetavad juriidilise isiku tegevuse, nõuavad sisse võlad, müüvad vara, rahuldavad võlausaldajate nõuded ja annavad pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist allesjäänud vara isikutele, kes on selleks õigustatud seaduse, põhikirja või ühingulepingu kohaselt.

(5) Likvideerijad võivad teha ainult neid tehinguid, mis on vajalikud juriidilise isiku likvideerimiseks.

(6) Likvideerimismenetluses peab juriidilise isiku nimele lisama märkuse "likvideerimisel".

§ 51. Likvideerimisteade ja nõuete esitamine

(1) Likvideerijad avaldavad viivitamatult teate juriidilise isiku likvideerimismenetlusest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

(2) Teada olevatele võlausaldajatele peavad likvideerijad likvideerimisteate saatma.

(3) Likvideerimisteates tuleb märkida, et võlausaldajad esitaksid nõuded nelja kuu jooksul viimase teate avaldamisest.

[RT I 1999, 10, 155- jõust. 01.01.2000]

§ 52. Nõuete rahuldamine

(1) Kui teada olev võlausaldaja ei ole nõuet esitanud, deponeeritakse temale kuuluv raha.

(2) Kui võlausaldaja nõude tähtaeg ei ole saabunud ja võlausaldaja ei võta täitmist vastu, deponeeritakse temale kuuluv raha.

(3) Pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist ja raha deponeerimist võib allesjäänud vara õigustatud isikutele välja jagada kuue kuu möödumisel likvideerimisteate avaldamisest.

(4) Kui juriidilise isiku likvideerimise korral ei ole juriidilise isiku vara suhtes õigustatud isikuid, jääb pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist ja raha deponeerimist allesjäänud vara riigile, kes peab seda vara kasutama võimalikult senisele otstarbele vastavalt.

§ 53. Pankrotiavalduse esitamine

Kui likvideeritava juriidilise isiku varast ei jätku võlausaldajate kõigi nõuete rahuldamiseks, peavad likvideerijad esitama pankrotiavalduse.

§ 54. Juriidilise isiku lõpp

(1) Pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist, raha deponeerimist ja allesjäänud vara õigustatud isikutele väljajagamist esitavad likvideerijad avalduse eraõigusliku juriidilise isiku registrist kustutamiseks.

(2) Eraõigusliku juriidilise isiku registrist kustutamisel juriidiline isik lõpeb.

(3) Avalik-õiguslik juriidiline isik lõpeb seaduses sätestatud ajal.

§ 55. Dokumentide säilitamine

(1) Lõppenud juriidilise isiku dokumendid antakse hoiule likvideerijale või kolmandale isikule. Dokumente säilitatakse kümme aastat, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) Kui juriidiline isik oli kantud registrisse, kantakse registrisse dokumentide hoidja nimi ja elukoht või asukoht.

§ 56. Ühinemine, jagunemine ja ümberkujundamine

(1) Juriidiliste isikute ühinemine ja jagunemine on lubatud ainult seaduses sätestatud juhtudel.

(2) Juriidilise isiku võib ümber kujundada teist liiki juriidiliseks isikuks ainult seaduses sätestatud juhtudel.

§ 57. Seaduse kohaldamine

Kui paragrahvis 36 nimetatud seadustes on juriidilistele isikutele kehtestatud II osa 3. peatükist erinevad sätted, kohaldatakse nende seaduste sätteid.

III. osa

TSIVIILÕIGUSTE JA -KOHUSTUSTE TEKKIMINE, MUUTMINE JA LÕPPEMINE

4. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 58. Tsiviilõiguste ja -kohustuste tekkimise alused

(1) Tsiviilõigused ja -kohustused tekivad seaduses sätestatud sündmustest, tehingutest ja muudest õigustoimingutest, samuti õigusvastastest tegudest. Tsiviilõigused ja -kohustused tekivad ka õigustoimingutest, mis küll ei ole seaduses sätestatud, kuid mis ei ole vastuolus tsiviilseaduse sisu ja mõttega.

(2) Õigustoiming on õigusliku tähendusega õiguspärane tegu.

§ 59. Õigusjärglus

(1) Tsiviilõigused ja -kohustused võivad üle minna ühelt isikult teisele (õigusjärglus), kui need seaduse järgi või oma olemuselt ei ole isikuga lahutamatu seotud.

(2) Seaduses sätestatud juhtudel võivad isikuga lahutamatu seotud õigused üle minna ühelt isikult teisele.

(3) Õigusjärgluse aluseks on tehing, seadus või muu õigusakt.

5. peatükk TEHINGUD

1. jagu Üldsätted

§ 60. Tehingu mõiste

(1) Tehing on õigustoiming, mis on suunatud tsiviilõiguste ja -kohustuste tekitamisele, muutmisele või lõpetamisele.

(2) Tehingud on ühepoolsed ja kahe- või mitmepoolsed (lepingud).

§ 61. Tahe ja tahteavaldus

(1) Tehingus on oluline isiku tahe, mis on väljendatud tahteavalduses.

(2) Tahe peab olema kujunenud tegelike asjaolusid teades ja neist õiget ettekujutust omades.

(3) Tahteavaldus peab vastama isiku vabalt kujunenud tegelikule tahtele. Tahteavalduse vastavust tahtele eeldatakse.

(4) Tahteavaldust ei loeta isiku tahtega vastuolus olevaks, kui isik tegelikult ei tahtnud seda, mida avaldas, jättes teadlikult tegeliku tahte avaldamata.

§ 62. Otsene ja kaudne tahteavaldus

- (1) Tahteavaldus võib olla väljendatud otseselt või kaudselt.
- (2) Otsene on tahteavaldus, milles otseselt avaldub tehingu tegemise tahe, mis võib väljenduda kõnes, kirjas või märkides, millel on sõnade tähendus.
- (3) Kaudne on tahteavaldus, mis väljendub teos, millest võib järeldada tehingu tegemise tahet.

§ 63. Vaikimine tahteavaldusena

Vaikimist loetakse tahteavalduseks, kui see on ette nähtud seaduses või poolte kokkuleppega.

§ 64. Tehingu tõlgendamine

- (1) Tehingu tõlgendamisel lähtutakse tehingu teinud isikute tegelikust tahtest, kui tehingu sisust ei tulene teisiti.
- (2) Tehingu tõlgendamisel eelistatakse tõlgendust, mille kohaselt tehing jääb kehtima võimalikult suuremas ulatuses.
- (3) Kahtluse korral tõlgendatakse tehingut kohustatud isiku kasuks.

§ 65. Muu õigustoiming

Tehingu kohta käivaid sätteid kohaldatakse ka õigustoimingu suhtes, mis ei ole tehing, kui seadusest ei tulene teisiti.

2. jagu

Tehingu kehtetus

§ 66. Tühine tehing

- (1) Tehing, mis on vastuolus põhiseadusliku korra või heade kommetega, on tühine.
- (2) Seadusega vastuolus olev tehing on tühine, välja arvatud, kui seadust ei ole oluliselt rikutud.
- (3) Tühine tehing on kehtetu algusest peale.
- (4) Tühist tehingut ei pea täitma.
- (5) Tühise tehingu järgi saadu peavad pooled tagastama, selle võimatuse korral aga hüvitama saadu rahas.

§ 67. Vaieldav tehing

- (1) Vaieldav on tehing, mille kohus võib huvitatud isiku nõudel seaduses sätestatud alustel kehtetuks tunnistada. Kuni tehingu kehtetuks tunnistamiseni võib pool nõuda vaieldava tehingu täitmist.
- (2) Kui kohus on tunnistanud vaieldava tehingu kehtetuks, loetakse see kehtetuks algusest peale. Kehtetuks tunnistatud tehingu järgi saadu peavad pooled tagastama, selle võimatuse korral aga hüvitama saadu rahas.
- (3) Vaieldava tehingu kehtetuks tunnistamist ei saa nõuda, kui isik, kes on õigustatud tehingut vaidlustama, on tehingu heaks kiitnud.

§ 68. Tehingu ühe osa kehtetus

Tehingu ühe osa kehtetus ei too kaasa teiste osade kehtetust, kui võib eeldada, et tehing oleks tehtud ka kehtetu osata.

§ 69. Näilik tehing

- (1) Näilik on tehing, mille pooled on teinud kavatsuseta luua õiguslikke tagajärgi.
- (2) Näilik tehing on tühine.
- (3) Näiliku tehingu järgi saadud vara üleminekul heausksele omandajale loetakse see ülelainuks õiguslikul alusel.

§ 70. Teeseldud tehing

- (1) Teeseldud on tehing, mille pooled on teinud teise tehingu varjamiseks, mida tegelikult teha taheti. Tehing, mida tegelikult teha taheti, on varjatud tehing.
- (2) Teeseldud tehing on tühine.
- (3) Varjatud tehingu suhtes kohaldatakse selle tehingu kohta käivaid sätteid.

§ 71. Eksimus

- (1) Eksimus on tegelike asjaolude mitteteadmine või ebaõige ettekujutus neist.
- (2) Tehing on tehtud olulise eksimuse mõjul, kui tegelike asjaolude teadmisel või neist õige ettekujutuse omamisel ei oleks tehingut tehtud või oleks tehing tehtud teistel tingimustel.
- (3) Oluliseks eksimuseks ei ole seaduse mittetundmine ega ebaõige ettekujutus tulevikus saabuvate asjaolude suhtes.
- (4) Olulise eksimuse mõjul tehtud tehingu tunnistab kohus kehtetuks eksinud isiku nõudel. Tehingu kehtetuks tunnistamise hagi aegumistähtaeg on kuus kuud ajast, mil isik sai teada eksimusest või pidi sellest teada saama, kuid mitte pikem kui viis aastat tehingu tegemisest.
- (5) Olulise eksimuse mõjul tehtud tehingut ei tunnista kohus kehtetuks, kui teine pool nõustub mõistma tehingut nii nagu eksinud pool.
- (6) Olulise eksimuse mõjul tehtud tehingu kehtetuks tunnistamisel kohaldatakse paragrahv 67 2. lõikes sätestatud.
- (7) Isik, kelle nõudel eksimuse mõjul tehtud tehing on kehtetuks tunnistatud, on kohustatud hüvitama teisele poolele kahju. Kahju ei tule hüvitada, kui teine pool teadis eksimusest või pidi sellest teadma.
- (8) Isik, kelle nõudel eksimuse mõjul tehtud tehing on kehtetuks tunnistatud, võib nõuda teiselt poolelt kahju hüvitamist, kui ta tõendab, et eksimus leidis aset teise poole süül. See õigus on isikul ka siis, kui ta ei nõua tehingu kehtetuks tunnistamist.

§ 72. Pettus

- (1) Pettus on isiku poolt teise isiku tahtlik eksimusse viimine või eksimuses hoidmine, et kallutada teda tehingut tegema.
- (2) Pettuse mõjul tehtud tehingu tunnistab kohus petetud poole nõudel kehtetuks. Tehingu kehtetuks tunnistamise hagi aegumistähtaeg on üks aasta ajast, mil isik pettusest teada sai või pidi sellest teada saama, kuid mitte pikem kui 10 aastat tehingu tegemisest.
- (3) Kui petnud on kolmas isik, võib pettuse mõjul tehingu teinud pool nõuda tehingu kehtetuks tunnistamist, kui teine pool pettusest teadis või pidi teadma. Kui teine pool pettusest ei teadnud ega pidanud teadma, võib pettuse mõjul tehingu teinud pool nõuda tehingu kehtetuks tunnistamist paragrahv 71 alusel.
- (4) Pettuse mõjul tehtud tehingu kehtetuks tunnistamisel kohaldatakse paragrahv 67 2. lõikes sätestatud.
- (5) Isik, kelle nõudel pettuse mõjul tehtud tehing on kehtetuks tunnistatud, võib nõuda petjalt kahju hüvitamist. See õigus on isikul ka siis, kui ta ei nõua tehingu kehtetuks tunnistamist. Kui petjaks on kolmas isik ja tehingu teine pool pettusest teadis või pidi teadma, vastutavad nad solidaarselt.

§ 73. Sund

- (1) Sund on vägivalda kasutamine, vabaduse võtmine või tegelik ähvardus kasutada vägivalda, võtta vabadus, hävitada vara või avaldada häbistavaid andmeid eesmärgiga kallutada isikut tehingut tegema.
- (2) Ähvardus on õiguslikult arvestatav, kui see ähvardatava ja ähvardaja omadusi ja olukorda arvestades paistab küllaldaselt põhjendatud.
- (3) Sunni mõjul tehtud tehingu tunnistab kohus kehtetuks kannatanud poole nõudel. Tehingu kehtetuks tunnistamise hagi aegumistähtaeg on viis aastat sunni lõppemisest.
- (4) Sunni mõjul tehtud tehingu kehtetuks tunnistamisel kohaldatakse paragrahv 67 2. lõikes sätestatud.
- (5) Isik, kelle nõudel sunni mõjul tehtud tehing on kehtetuks tunnistatud, võib nõuda isikult, kes teda sundis, kahju hüvitamist. See õigus on isikul ka siis, kui ta ei nõua tehingu kehtetuks tunnistamist. Kui sundijaks on kolmas isik ja tehingu teine pool sunnist teadis või pidi teadma, vastutavad nad solidaarselt.

§ 74. Raskete asjaolude kokkusattumine

(1) Tehingu, mille tegemisel üks pool kasutas ära, et füüsiline isik oli sunnitud tegema tehingu raskete asjaolude kokkusattumise mõjul talle äärmiselt ebasoodsatel tingimustel, tunnistab kohus kannatanud poole nõudel kehtetuks.

(2) Raskete asjaolude kokkusattumise mõjul tehtud tehingu kehtetuks tunnistamisel kohaldatakse paragrahv 67 2. lõikes sätestatud.

(3) Isik, kelle nõudel raskete asjaolude kokkusattumise mõjul tehtud tehing on kehtetuks tunnistatud, võib nõuda teiselt poolelt kahju hüvitamist. See õigus on isikul ka siis, kui ta ei nõua tehingu kehtetuks tunnistamist.

§ 75. Teovõimetu alaealise tehing

(1) Kuni 7-aastase alaealise enda tehtud tehing on tühine, välja arvatud pisitehing.

(2) Teovõimetu alaealise tehtud tühise tehingu suhtes kohaldatakse paragrahv 66 4. ja 5. lõikes sätestatud.

(3) Tehingu teovõimeline pool on kohustatud hüvitama teisele poolele kahju, kui ta teadis või pidi teadma, et teine pool on teovõimetu.

(4) Tehingu, mille teovõimetu alaealise seaduslik esindaja on teinud teovõimetu alaealise nimel eestkostetasutuse eelneva nõusolekuta, kui seaduse kohaselt võis tehingu teha ainult eestkostetasutuse nõusolekul, tunnistab kohus huvitatud isiku nõudel kehtetuks.

(5) Eestkostetasutus võib 4. lõikes nimetatud tehingu heaks kiita paragrahv 76 6. lõikes sätestatud korras, kui seda taotleb seaduslik esindaja või tehingu teine pool.

§ 76. Piiratud teovõimega isiku tehing

(1) Tehingu, mille piiratud teovõimega alaealine isik on teinud seadusliku esindaja nõusolekuta, kui seaduse kohaselt võis seda teha ainult seadusliku esindaja nõusolekul, tunnistab kohus huvitatud isiku nõudel kehtetuks, kui teine pool teadis või pidi teadma, et tegi tehingu alaealisega.

(2) Tehingu, mille piiratud teovõimega täisealine isik tegi eestkostja nõusolekuta, kui kohtuotsuse kohaselt (paragrahv 12 lg. 2) võis seda teha ainult eestkostja nõusolekul, tunnistab kohus huvitatud isiku nõudel kehtetuks, kui tehingu teine pool teadis või pidi teadma, et piiratud teovõimega isikul ei olnud õigus seda tehingut iseseisvalt teha.

(3) Tehingu, mille piiratud teovõimega isik tegi eestkostetasutuse eelneva nõusolekuta, kui seaduse kohaselt võis tehingut teha ainult eestkostetasutuse nõusolekul, tunnistab kohus huvitatud isiku nõudel kehtetuks.

(4) Seaduslik esindaja võib piiratud teovõimega isiku poolt tema nõusolekuta tehtud tehingu heaks kiita.

(5) Eestkostetasutus võib piiratud teovõimega isiku poolt eestkostetasutuse eelneva nõusolekuta tehtud tehingu heaks kiita 6. lõikes sätestatud korras, kui seda taotleb seaduslik esindaja või tehingu teine pool.

(6) Kui tehingu teine pool heakskiitu taotleb, peab seaduslik esindaja kahe nädala jooksul otsustama, kas ta tehingu heaks kiidab. Kui seaduslik esindaja tehingut kahe nädala jooksul heaks ei kiida, loetakse, et tehing tehti seadusliku esindaja nõusolekuta. Kirjalik heakskiit asendab seadusliku esindaja nõusoleku tehingu tegemiseks.

(7) Kui alaealine teovõimeliseks saamisel kiidab 1. lõikes nimetatud tehingu heaks, asendab see seadusliku esindaja nõusoleku.

(8) Piiratud teovõimega isiku tehtud tehingu kehtetuks tunnistamisel kohaldatakse paragrahv 67 2. lõikes sätestatud.

(9) Huvitatud isik, kelle nõudel piiratud teovõimega isiku tehtud tehing on kehtetuks tunnistatud, võib nõuda teovõimeliselt poolelt kahju hüvitamist. See õigus on huvitatud isikul ka siis, kui ta ei nõua tehingu kehtetuks tunnistamist.

§ 77. Teovõimetuks tunnistatud isiku tehing

(1) Teovõimetuks tunnistatud isiku tehtud tehing on tühine, välja arvatud tehing, mida kohus on lubanud teovõimetuks tunnistatul teha.

(2) Teovõimetuks tunnistatud isiku tehingu suhtes kohaldatakse paragrahv 66 4. ja 5. lõikes sätestatud.

(3) Tehingu teovõimeline pool on kohustatud hüvitama teisele poolele kahju, kui ta teadis või pidi teadma, et teine pool on teovõimetu.

§ 78. Seaduslikule esindajale keelatud tehing

Tehing, mille tegemine isiku seaduslikule esindajale on seadusega keelatud, on tühine.

§ 79. Otsusevõimetu isiku tehing

(1) Otsusevõimetu isiku tehtud tehingu tunnistab kohus selle isiku või tehingu teise poole nõudel kehtetuks, kui nõue on esitatud kolme aasta jooksul tehingu tegemisest.

(2) Otsusevõimetuna tehingu teinud isik võib selle tehingu otsusevõimelisena heaks kiita.

(3) Kui tehingu teine pool heakskiitu taotleb, peab otsusevõimetuna tehingu teinud isik kahe nädala jooksul otsustama, kas ta tehingu heaks kiidab. Kui heakskiit järgneb kahe nädala jooksul, ei saa tehingut otsusevõimetuse tõttu kehtetuks tunnistada. Hilisem heakskiit ei loo õiguslikke tagajärgi.

(4) Otsusevõimetu isiku tehtud tehingu kehtetuks tunnistamisel kohaldatakse paragrahv 67 2. lõikes sätestatud.

(5) Otsusevõimeline pool on kohustatud otsusevõimetule poolele tehingu kehtetuks tunnistamisel hüvitama kahju, kui otsusevõimeline pool teadis või pidi teadma, et teine pool oli tehingu tegemise ajal otsusevõimetu.

§ 80. Juriidilise isiku õigusvõimet ületav tehing

(1) Tehingu, mille juriidiline isik on teinud õigusvõimet ületades, tunnistab kohus huvitatud isiku nõudel kehtetuks.

(2) Kui 1. lõikes nimetatud tehing on tunnistatud kehtetuks, kohaldatakse paragrahv 67 2. lõikes sätestatud.

(3) Isik, kelle nõudel 1. lõikes nimetatud tehing on tunnistatud kehtetuks, võib nõuda õigusvõimet ületanud juriidiliselt isikult kahju hüvitamist.

3. jagu Tingimuslikud tehingud

§ 81. Edasilükkava või äramuutva tingimusega tehing

(1) Tingimuslik on tehing, mis on tehtud edasilükkava või äramuutva tingimusega.

(2) Tehing on tehtud edasilükkava tingimusega, kui tehinguga kindlaksmääratud õiguste ja kohustuste tekkimine seati sõltuvusse asjaolust, mille kohta ei ole teada, kas ta saabub või ei saabu.

(3) Tehing on tehtud äramuutva tingimusega, kui tehinguga kindlaksmääratud õiguste ja kohustuste lõppemine seati sõltuvusse asjaolust, mille kohta ei ole teada, kas ta saabub või ei saabu.

§ 82. Mitme edasilükkava või äramuutva tingimusega tehing

Kui tehinguga on kindlaks määratud mitu omavahel seotud edasilükkavat või äramuutvat tingimust, siis on tehinguga kindlaksmääratud õiguste ja kohustuste tekkimiseks või lõppemiseks vajalik kõigi tingimuste saabumine. Kui tingimused on määratud alternatiivselt, on vajalik vähemalt ühe tingimuse saabumine.

§ 83. Tingimuse saabumise takistamine või sellele kaasaaitamine

(1) Kui pool, kellele tingimuse saabumine ei ole kasulik, takistas tingimuse saabumist pahatahtlikult, loetakse tingimus saabunuks.

(2) Kui tingimuse saabumisele pahatahtlikult aitas kaasa pool, kellele tingimuse saabumine on kasulik, loetakse, et tingimus ei ole saabunud.

§ 84. Õiguste ja kohustuste tekkimise või lõppemise aeg

(1) Edasilükkava tingimusega tehtud tehingu puhul tekivad ja äramuutva tingimusega tehtud tehingu puhul lõpevad tehinguga kindlaksmääratud õigused ja kohustused tingimuse saabumisel, kui tehinguga ei ole ette nähtud teisiti.

(2) Kui tehinguga on ette nähtud, et tingimuse saabumisel tekivad või lõpevad tehinguga kindlaksmääratud õigused ja kohustused kindlaksmääratud ajal enne tingimuse saabumist, peavad pooled tingimuse saabumisel täitma lepingust tulenevaid kohustusi tehinguga kindlaksmääratud ajast alates.

§ 85. Hõljumisaeg

(1) Hõljumisaeg on ajavahemik tehingu tegemisest kuni edasilükkava tingimuse saabumiseni. Hõljumisajal:
1) ei või õigustatud isik nõuda kohustuse täitmist;
2) ei või kohustatud isik teha midagi, mis võib tingimuse saabumisel kohustuse täitmist takistada;
3) võib õigustatud isik nõuda kohustatud isikult tagatist, kui on alust arvata, et viimane ei suuda tehingust tulenevat kohustust täita.

(2) Esimeses lõikes sätestatud kohaldatakse ka siis, kui tehing ei ole tehtud edasilükkava tingimusega, kuid tehingust tulenevate õiguste ja kohustuste tekkimise aeg erineb tehingu tegemise ajast.

§ 86. Kahju hüvitamine

Õigustatud isik võib pärast edasilükkava tingimuse saabumist kohustatud isikult nõuda viimase süül hõljumisajal tekkinud kahju hüvitamist.

§ 87. Tingimuse saabumata jäämine

(1) Kui edasilükkav tingimus jääb saabumata, loetakse, et tingimuslikku tehingut ei ole tehtud. Sel juhul on õigustatud isik kohustatud paragrahv 85 1. lõike 3. punkti alusel antud tagatise tagastama.

(2) Kui äramuutev tingimus jääb saabumata, jäävad tehingust tulenevad õigused ja kohustused kehtima, nagu oleks tehing tehtud äramuutva tingimusega.

§ 88. Võimatu tingimus

(1) Võimatu on tingimus, mille kohta tehingu tegemise ajal on teada, et ta kindlasti ei saabu.

(2) Kui pooled seadsid tehinguga kindlaksmääratud õiguste või kohustuste tekkimise sõltuvusse võimatust tingimusest, on tehing tühine.

(3) Kui pooled seadsid tehinguga kindlaksmääratud õiguste või kohustuste lõppemise sõltuvusse võimatust tingimusest, loetakse tehing tehtuks äramuutva tingimusega.

§ 89. Seadusvastane tingimus

(1) Kui tehingus sisalduv edasilükkav tingimus on vastuolus seaduse, heade kommete või põhiseadusliku korraga, on tehing tühine.

(2) Kui pooled seadsid tehinguga kindlaksmääratud õiguste ja kohustuste lõppemise sõltuvusse seaduse, põhiseadusliku korra või heade kommetega vastuolus olevast tingimusest, loetakse tehing tehtuks äramuutva tingimusega.

§ 90. Paratamatu tingimus

(1) Paratamatu on tingimus, mille kohta on kindlalt teada, et see täitub.

(2) Paratamatu tingimusega tehtud tehingut ei loeta tingimuslikuks.

4. jagu Tehingu vorm

§ 91. Tehingu vormi vabadus

(1) Pooled võivad tehingu teha mis tahes vormis või kokku leppida, mis vormis tuleb tehing teha, kui seaduses ei sätestata tehingu kohustuslikku vormi.

(2) Pooled võivad teha tehingu notariaalselt tõestatud vormis ka siis, kui seaduses on sätestatud tehingu kohustuslik lihtkirjalik vorm või seaduses ei ole tehingu kohustuslikku vormi sätestatud.

(3) Kui pooled on teinud tehingu teatud vormis või tehingu vormis kokku leppinud, kehtivad selle vormi kohta seaduses sätestatud nõuded.

(4) Tehingut saab muuta samas vormis, milles on tehing tehtud. Suuliselt tehtud tehingut võib muuta ka kirjalikus vormis, lihtkirjalikus vormis tehtud tehingut võib muuta ka notariaalselt tõestatud vormis.

§ 92. Kirjalik vorm

- (1) Kirjalik tehing on lihtkirjalik või notariaalselt tõestatud.
- (2) Kirjalikus vormis tehtud tehingule kirjutavad alla tehingu teinud isikud. Seaduses sätestatud juhtudel peab allkiri olema notariaalselt tõestatud.
- (3) Tehingu lihtkirjaliku vormiga võrdsustatakse poolte allkirjadega kirjavahetus.

§ 93. Tehingu vormi järgimata jätmine

- (1) Seaduses sätestatud kohustusliku lihtkirjaliku vormi või allkirja notariaalse tõestamise nõude järgimata jätmisel on tehing tühine, kui seadusest ei tulene teisiti.
- (2) Tehinguga kokkulepitud vormi järgimata jätmisel on tehing tühine, kui selline tagajärg on tehinguga ette nähtud.
- (3) Seaduses või poolte kokkuleppega nõutud tehingu notariaalse tõestamise nõude järgimata jätmisel on tehing tühine.
- (4) Seaduses sätestatud kohustusliku kirjaliku vormi järgimata jätmisel on tehing kehtiv osas, mille ulatuses ei ole seaduses sätestatud kohustuslikku vormi.

6. peatükk ESINDUS

§ 94. Tehingu tegemine esindaja kaudu

- (1) Füüsiline isik võib teha tehingu isiklikult või esindaja kaudu. Esindaja kaudu ei või teha tehingut, mis seadusest või kokkuleppest tulenevalt tuleb teha isiklikult.
- (2) Juriidiline isik teeb tehingu esindaja kaudu.

§ 95. Esindaja tehtud tehing

- (1) Tehing, mille esindaja on teinud esindatava nimel volituse piires, tekitab, muudab või lõpetab tsiviilõigusi ja -kohustusi vahetult esindatavale. Esindaja on kohustatud tehingu järgi saadu esindatavale üle andma.
- (2) Esindaja võib tehingut teha esindatava nimel iseenda või isikuga, kelle esindaja ta samaaegselt on, ainult siis, kui see tuleneb seadusest või esindatava antud volitusest.

§ 96. Esinduse liigid

- (1) Esinduse aluseks on seadus (seadusjärgne esindus) või tehing (tehingust tulenev esindus).
- (2) Seadusjärgse esinduse korral määratakse esindaja volitus seaduse alusel.
- (3) Tehingust tuleneva esinduse korral määrab esindaja volituse esindatav.

§ 97. Esindaja

- (1) Esindajaks võib olla teovõimeline füüsiline isik. Seaduses sätestatud juhtudel ei või teatud teovõimelised füüsilised isikud olla esindajad. Piiratud teovõimega isik võib olla esindajaks, kui see tuleneb seadusest.
- (2) Juriidiline isik võib olla esindaja, kui see ei ole vastuolus tema õigusvõimega.
- (3) Esindaja peab ise tegema tehingu, milleks teda volitati, kui volitusega ei ole antud esindajale edasivolitamise õigust. Edasivolitamise korral vastutavad esindaja ja isik, kellele esindaja on volituse edasi andnud, solidaarselt.
- (4) Kui volitus on antud mitmele esindajale ühiselt (ühisvolitus), vastutavad esindajad esindatava ees solidaarselt.

§ 98. Volitus

- (1) Volitus on õiguste kogum, mille piires esindaja võib tegutseda esindatava nimel.
- (2) Kui seaduses ei ole sätestatud volituse kohustuslikku vormi, võib esindatav anda volituse mis tahes vormis.

(3) Kui isik müüb kaupu või osutab teenuseid teise isiku ülesandel, loetakse teda volitatuks sellest tulenevaid tehinguid tegema.

(4) Kui seaduses on sätestatud tehingu kohustuslik lihtkirjalik vorm, peab selle tegemiseks antud volitus olema lihtkirjalikus või notariaalselt tõestatud vormis. Kui seaduses on sätestatud tehingu kohustuslik notariaalselt tõestatud vorm, peab selle tegemiseks antud volitus olema notariaalselt tõestatud vormis.

(5) Isik võib nõuda, et esindaja, kellega ta tehingu teeb, tõendaks oma volituse. Kui 3. lõikes nimetatud isik tegutseb olukorras, millest võib järeldada, et ta tegutseb teise isiku ülesandel, loetakse tema volitus tõendatuks.

§ 99. Volikiri

(1) Volikiri on esindatava poolt esindajale antud kirjalik dokument, mis väljendab esindaja volitust.

(2) Esindaja peab esitama volikirja, kui see kohustus on sätestatud seaduses või kui seda nõuab isik, kellega ta tehingut teeb.

§ 100. Volituse tähtaeg

(1) Volitus võib olla tähtajaline või tähtajatu.

(2) Volitus kehtib selle andmisest alates, kui esindatav ei ole määranud teisiti.

§ 101. Volituse lõppemise alused

(1) Tehingust tuleneva esinduse korral lõpeb volitus, kui:

- 1) esindaja on teinud tehingu, milleks volitus oli antud;
- 2) volituse tähtaeg on möödunud;
- 3) esindatav tühistab volituse;
- 4) kui esindaja loobub volitusest;
- 5) esindatavaks või esindajaks olev juriidiline isik lõpeb;
- 6) on välja kuulutatud esindatava või esindaja pankrot;
- 7) esindatav sureb või tunnistatakse teovõimetuks või teadmata kadunuks;
- 8) esindaja sureb või tunnistatakse teovõimetuks või teadmata kadunuks või piiratakse tema teovõimet.

(2) Tehingust tuleneva esinduse korral võib esindatav volituse igal ajal tühistada. Esindaja võib volitustest loobuda, välja arvatud siis, kui seadusest tulenevalt ei ole loobumine lubatud. Kokkulepe, millega esindatav loobub volituse tühistamise õigusest või esindaja loobub volitusest loobumise õigusest, on tühine.

(3) Seadusjärgse esinduse korral lõpeb volitus seaduses ettenähtud alustel.

§ 102. Volituse lõppemise kord

(1) Esindatav on kohustatud volituse tühistamisest teatama viivitamatult esindajale, samuti temale teada olevatele kolmandatele isikutele, kellega tehingu tegemiseks volitus oli antud. Kui volitus lõpeb paragrahvi 105 1. lõike punktides 5, 6 ja 7 sätestatud alusel, on teatamise kohustus juhatusel, seda asendaval organil, pankrotihalduril või pärijal.

(2) Kui volitus on antud volikirjas, peab volituse tühistamiseks enne volituse tähtaja lõppu volikirja tagasi nõudma või avaldama volituse tühistamise teate üleriigilises ajalehes.

(3) Kui esindatav tühistab volituse, loetakse volitus lõppenuks ajast, mil esindaja sai või pidi teada saada volituse tühistamisest, kuid mitte hiljem teate ilmunemisest ajalehes.

(4) Pärast volituse lõppemist on esindaja või tema pärija kohustatud volikirja viivitamatult esindatavale tagastama.

(5) Õigused ja kohustused, mis on tekkinud tehingust, mille esindaja on teinud enne seda, kui ta sai teada või pidi teada saada volituse lõppemisest, jäävad kehtima, kui tehingu teine pool ei teadnud ega pidanud teadma, et volitus on lõppenud.

§ 103. Volitusetu esindus

(1) Tehing, mille teise isiku nimel on teinud isik, kellel ei olnud volitust või kes volituse piire ületas, on tühine. Kui isik tegi teise isiku nimel tehingu volitust ületades, kehtib tehing osas, milleks esindajal oli volitus.

(2) Kui isik, kelle nimel 1. lõikes nimetatud tehing tehti, selle hiljem heaks kiidab, on tehing kehtiv algusest peale. Kui tehingu teine pool heakskiitu taotleb, peab isik, kelle nimel tehing tehti, kahe nädala jooksul

otsustama, kas ta tehingu heaks kiidab. Kui ta tehingut kahe nädala jooksul heaks ei kiida, loetakse, et tehing tehti volituseta.

(3) Isikul, kes on teinud tehingu isikuga, kellel ei olnud volitust või kes ületas volituse piire, on õigus nõuda sellelt isikult kahju hüvitamist, kui ta ei teadnud ega pidanud teadma, et isikul puudus volitus või ta ületas volituse piire.

7. peatükk

TÄHTAEG JA TÄHTPÄEV

§ 104. Tähtaja mõiste

- (1) Tähtaeg on kindlaksmääratud ajavahemik, millega on seotud õiguslikud tagajärjed.
- (2) Tähtaeg määratakse aastate, kuude, nädalate, päevade, tundide või väiksemate ajaühikute või kindlalt saabuva sündmusega.

§ 105. Tähtaja algus

- (1) Tähtaja kulgemine algab järgmisel päeval pärast selle kalendripäeva või sündmuse saabumist, millega määrati kindlaks tähtaja algus, kui seaduses või lepinguga ei ole ette nähtud teisiti.
- (2) Tähtaeg lõpeb tähtpäeva saabumisel.
- (3) Tähtpäeva saabumine määratakse tähtajaga või kindlaksmääratud sündmusega.

§ 106. Tähtpäeva saabumine

- (1) Kui tähtpäeva saabumine on määratud aastates arvatava tähtajaga, saabub tähtpäev viimase aasta vastaval kuul ja päeval.
- (2) Kui tähtpäeva saabumine on määratud kuudes arvatava tähtajaga, saabub tähtpäev viimase kuu vastaval päeval.
- (3) Kui 1. ja 2. lõikes sätestatud korras määratav tähtpäev satub kuule, milles vastavat kuupäeva ei ole, loetakse tähtpäev saabunuks selle kuu viimasel päeval.
- (4) Kui tähtpäeva saabumine on määratud nädalates arvatava ajavahemikuga, saabub tähtpäev ajavahemiku viimase nädala vastaval päeval.
- (5) Kui tähtpäeva saabumine on määratud päevades arvatava ajavahemikuga, saabub tähtpäev ajavahemiku viimasel päeval.
- (6) Kui tähtpäeva saabumine on määratud teatud kuupäeva, kellaajaga või sündmuse toimumisega, saabub tähtpäev sellel kuupäeval, kellaajal või sündmuse toimumisel.
- (7) Kui tähtpäev satub riigipühale või muule puhkepäevale, loetakse tähtpäev saabunuks puhkepäevale järgneval tööpäeval.
- (8) Tähtaja määramisel loetakse päevaks ajavahemikku keskööst keskööni.
- (9) Kui tähtpäeva saabumine on määratud päevast väiksema ajaühikuga arvatava tähtajaga, saabub tähtpäev selle ajaühiku saabumisel.
- (10) Kui tähtpäeva saabumine on määratud kuu alguse, keskpäiga või lõpuga, saabub tähtpäev vastavalt kuu esimesel, 15. või viimasel päeval.

§ 107. Tähtaja möödumine

- (1) Kui tähtpäeva saabumine on määratud päevades või suuremates ajaühikutes arvatava tähtajaga, möödub tähtaeg tähtaja saabumise päeval kell 24.00.
- (2) Kirjalik dokument loetakse tähtpäevaks esitatuks, kui see on sideasutusele ärasaatmiseks üle antud tähtpäeval enne kella 24.00. Sideasutusele esitamise või võrdsustatakse dokumendi teksti edastamine teletaibi, telefaksi või muu sidevahendiga.

IV. osa

TSIVIILÕIGUSTE TEOSTAMINE JA KAITSE

8. peatükk TSIVIILÕIGUSTE TEOSTAMINE JA KAITSE VIISID

§ 108. Tsiviilõiguste teostamine

- (1) Tsiviilõiguse teostamisel ja tsiviilkohustuse täitmisel tuleb toimida heas usus.
- (2) Õiguse teostamine ei ole lubatud seadusvastasel viisil, samuti siis, kui õiguse teostamise eesmärgiks on kahju tekitamine teisele isikule.

§ 109. Heausksuse eeldus

Kui seadus seob õiguslikud tagajärjed heausksusega, tuleb selle olemasolu eeldada, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

§ 110. Hädakaitse ja hädaseisund

- (1) Hädakaitseks tehtud tegu ei ole õigusvastane, kui ei ole ületatud hädakaitse piire.
- (2) Hädaseisundis tehtud tegu ei ole õigusvastane, kui see on suunatud ohu ärahoidmisele ja tekitatud kahju on väiksem ärahoitud kahjust.

§ 111. Õiguste kaitse

- (1) Tsiviilõigusi võib kaitsta kohtus.
- (2) Kui pooled on selles kokku leppinud, võib tsiviilõigusi kaitsta vahekohtus.

§ 112. Tsiviilõiguste kaitse viisid

- (1) Tsiviilõigusi kaitstakse kohtus või vahekohtus.
- (2) Tsiviilõiguste kaitse viisid on:
 - 1) õiguse tunnustamine;
 - 2) rikkumise kõrvaldamine ja edasise rikkumise ärahoidmine;
 - 3) rikkumiseelse olukorra ennistamine;
 - 4) kahju hüvitamine;
 - 5) kohustuse täitmisele sundimine;
 - 6) muud seaduses sätestatud viisid.

9. peatükk AEGUMINE

§ 113. Aegumistähtaeg

- (1) Hagi korras õiguste kaitse üldine aegumistähtaeg on 10 aastat, välja arvatud nõuded, mille kohta on seaduses sätestatud lühendatud aegumistähtaeg või mille kohta aegumist ei kohaldata.
- (2) Aegumistähtaega ei või poolte kokkuleppel muuta, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Loobumine õigusest nõuda aegumise kohaldamist on tühine.

§ 114. Aegumise kohaldamine

- (1) Isik võib oma rikutud või vaidlustatud õiguse kaitseks pöörduda kohtusse aegumisest sõltumata.
- (2) Kohus kohaldab aegumist ainult huvitatud poole nõudel. Kui hagi esitatakse pärast aegumistähtaja möödumist (hagi aegumist) ja huvitatud pool nõuab hagi aegumise kohaldamist, jätab kohus hagi rahuldamata.

§ 115. Aegumise kohaldamatus

Aegumist ei kohaldata:

- 1) kinnistusraamatusse kantud asjaõigusest tulenevale nõudele, välja arvatud asjaõigusest tulenev kõrvalnõue;
- 2) kinnisasja piiride kindlakstegemise nõudele;
- 3) vallasasja pahauskselt valdajalt väljanõudmise nõudele;
- 4) perekonnasuhetest tulenevale nõudele, kui perekonnaseadusest ei tulene teisiti;
- 5) muudel seaduses sätestatud juhtudel.

§ 116. Aegumise algus

Aegumistähtaja kulg algab päevast, mil isik sai teada või pidi teada saama oma õiguse rikkumisest. Seaduses võib sätestada hagemisõiguse tekkimise muu aja.

§ 117. Kõrvalnõude aegumine

Peanõude aegumisega aegub ka sellest tulenev kõrvalnõue, vaatamata sellele, et kõrvalnõude aegumistähtaeg ei ole möödunud.

§ 118. Kohustuse osa aegumine

Kui kohustus kuulub täitmisele ositi, aegub iga osa täitmise nõue eraldi.

§ 119. Aegumine õigusjärgluse korral

Õigusjärglus ei mõjuta aegumistähtaja kulgu.

§ 120. Aegumise peatumine

(1) Aegumistähtaja hulka ei arvata aega, mille kestel aegumistähtaja kulg on peatunud.

(2) Aegumistähtaja kulg peatub ajaks:

- 1) mil teovõimetul isikul ei ole seaduslikku esindajat;
- 2) mil hagi esitamist takistab vääramatu jõud;
- 3) mil kehtib erakorraline seisukord või eriolukord;
- 4) mil on kehtestatud moratorium - võlgniku vastu esitatud nõude osas;
- 5) pärandaja surmast kuni pärandi vastuvõtmiseni või pärandvarale hoidja määramiseni - pärandi suhtes esitatud nõude osas;
- 6) mil hageja või kostja on sõjaseisukorra ajal kaitseväge tegevteenistuses.

(3) Aegumistähtaja kulg peatub, kui 2. lõikes nimetatud asjaolud tekkisid või jätkusid aegumisaja viimase kuue kuu jooksul, kui aga aegumisaeg on lühem kui kuus kuud, siis aegumisaja jooksul.

(4) Aegumistähtaja kulg jätkub aegumise peatumist põhjustanud asjaolu lõppemise päevast. Järelejäänud aegumistähtaeg pikeneb kuue kuuni, kui aegumistähtaeg on lühem kui kuus kuud, siis aegumistähtaja võrra.

§ 121. Aegumise katkemine

(1) Aegumistähtaja kulg katkeb:

- 1) hagi esitamisega;
- 2) nõude esitamisega pankrotimenetluses;
- 3) nõude esitamisega vahekohtule;
- 4) kui kohustatud isik teeb teo, millega tunnistab võlga.

(2) Katkenud aegumistähtaja kulg algab uuesti:

- 1) kohtus hagi läbi vaatamata jätmisel;
- 2) pankrotimenetluse lõppemisel;
- 3) vahekohtus nõude läbi vaatamata jätmisel;
- 4) kohustatud isiku poolt võla tunnistamist tõendava teo tegemisest.

(3) Kuni aegumistähtaja katkemiseni möödunud aega uuesti alanud aegumistähtaja hulka ei arvata.

§ 122. Kohustuse täitmine pärast aegumist

(1) Kui võlgnik on täitnud kohustuse pärast hagi aegumist, ei või ta nõuda üleantu tagastamist.

(2) Pandiga tagatud nõude aegumine ei võta pandipidajalt õigust nõude rahuldamisele panditud vara arvel.

(3) Nõude aegumine ei võta õigust nõuet tasaarvestada või kohaldada kinnipidamisõigust, kui õigus nõuet tasaarvestada või kohaldada kinnipidamisõigust oli tekkinud enne aegumistähtaja möödumist.

§ 123. Kohtuotsusega tunnustatud nõude aegumine

(1) Kohtuotsusega tunnustatud nõude aegumistähtaeg on 10 aastat. Aegumistähtaja kulg algab kohtuotsuse jõustumisest.

(2) Täitemenetluse algatamisel aegumistähtaja kulg katkeb. Täitemenetluse peatumisel sissenõudja süül algab aegumistähtaja kulg uuesti. Kuni aegumistähtaja katkemiseni möödunud aega aegumistähtaja hulka ei arvata.

(3) Esimeses ja teises lõikes sätestatu ei kehti nõude suhtes, millele ei kohaldata aegumist.

V. osa

RAHVUSVAHELISE ERAÕIGUSE SÄTTED

10. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 124. Kollisiooninormi mõiste

(1) Kollisiooninorm sätestab, millise maa seadust kohaldatakse, kui:

- 1) õigussuhte kas või üks pool on välismaine isik (paragrahv 130);
- 2) õigussuhtega seotud asi asub väljaspool Eesti Vabariigi territooriumi;
- 3) õigussuhe tekib, muutub või lõpeb väljaspool Eesti Vabariigi territooriumi.

(2) Maa käesoleva seaduse tähenduses on territoorium, kus kehtib iseseisev õigussüsteem. Õigussüsteemi osaks käesoleva seaduse tähenduses ei loeta kollisiooninorme, kui tsiviilseadustiku üldosa seadusest ei tulene teisiti.

§ 125. Välismaa seaduse kohaldamise alused

Õigussuhtele kohaldatakse välismaa seadust, kui seda näeb ette käesolev seadus, Eesti muu seadus, Eesti välisleping, Eestis tunnustatav rahvusvaheline tava, samuti tehing, mis ei ole vastuolus seaduse, välislepingu või tavaga.

§ 126. Tagasisaade

(1) Kui käesolev seadus või Eesti muu seadus näeb ette välismaa seaduse kohaldamise ja selle maa seadus näeb ette Eesti seaduse kohaldamise, kuulub kohaldamisele Eesti seadus.

(2) Kui käesolev seadus või Eesti muu seadus näeb ette välismaa seaduse kohaldamise ja selle maa seadus näeb ette kolmanda maa seaduse kohaldamise, kuulub kohaldamisele Eesti seadus.

§ 127. Välismaa seaduse tõlgendamine

(1) Välismaa seaduse tõlgendamisel Eestis lähtutakse selle seaduse tõlgendusest ja kohaldamise praktikast vastaval maal.

(2) Isikult, kelle nõue toetub välismaa seadusele, võib nõuda selle seaduse teksti või muid andmed, mis on piisavad seaduse kohaldamiseks.

(3) Välismaa seaduse tõlgenduse saamiseks võib kohus, vahekohus, riigi- või kohaliku omavalitsuse asutus pöörduda Justiitsministeeriumi, Välisministeeriumi poole või kasutada eksperte.

(4) Kui välismaa seaduse sisu ei õnnestu välja selgitada, kohaldatakse Eesti seadust.

§ 128. Piirangud välismaa seaduse kohaldamisel

Välismaa seadust ei kohaldata ja selle alusel tekkinud õigusi ja kohustusi ei loeta Eestis kehtivaks, kui need on vastuolus Eesti seaduse, põhiseadusliku korra või heade kommetega. Sellisel juhul kohaldatakse Eesti seadust.

§ 129. Välislepingu kohaldatavus

Kui Eesti välislepingu on tsiviilseadustiku üldosa seadusest erinevad sätted, kohaldatakse välislepingu sätteid.

11. peatükk ISIKUD JA TEHINGUD

1. jagu Isikud

§ 130. Välismaine isik

Välismaine isik käesoleva seaduse tähenduses on füüsiline isik, kelle elukoht (paragrahv 21) või juriidiline isik, kelle asukoht (paragrahv 40) on väljaspool Eestit.

§ 131. Füüsilise isiku õigus- ja teovõime suhtes kohaldatav seadus

(1) Välismaise füüsilise isiku õigusvõime (paragrahv 7 lg. 1) ja teovõime (paragrahv 7 lg.2) määratakse tema elukoha maa seadusega.

(2) Välismaisel füüsilisel isikul on Eestis võrdne õigus- ja teovõime isikuga, kelle elukoht on Eestis, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(3) Välismaise füüsilise isiku teovõime Eestis tehtud tehingu suhtes ja Eestis tekitatud kahju suhtes määratakse Eesti seadusega.

§ 132. Teovõimetuks tunnistamise ja teovõime piiramise kehtivus

Välismaise füüsilise isiku teovõimetuks tunnistamine või teovõime piiramine elukohamaal loetakse Eestis kehtivaks.

§ 133. Juriidilise isiku asutamisel kohaldatav seadus

Juriidilise isiku asutamisel Eestis kohaldatakse Eesti seadust.

§ 134. Välismaise juriidilise isiku õigusvõime ja teovõime suhtes kohaldatav seadus

(1) Välismaise juriidilise isiku õigus- ja teovõime suhtes kohaldatakse selle maa seadust, kus asub tema juhtorgan.

(2) Kui välismaise juriidilise isiku põhitegevus ei toimu maal, kus asub tema juhtorgan, kohaldatakse selle maa seadust, kus toimub juriidilise isiku põhitegevus.

(3) Välismaise juriidilise isiku filiaali suhtes kohaldatakse käesoleva paragrahvi 1. ja 2. lõike sätteid.

§ 135. Välismaise juriidilise isiku tunnustamine Eestis

Eesti Vabariigis tunnustatakse välismaiseid juriidilisi isikuid ja neil on võrdne õigus- ja teovõime Eesti juriidiliste isikutega, kui seadusest või lepingust ei tulene teisiti.

§ 136. Vastukitsendused

Valitsus võib kehtestada vastukitsendusi nende maade isikute õigusvõime ja teovõime suhtes, kus on kehtestatud Eesti Vabariigi kodanike, alaliste elanike ja juriidiliste isikute õigus- ja teovõime kitsendused.

§ 137. Isiklike õiguste kaitse

Kui isiklike õigusi rikutakse, kohaldatakse selle isiku valikul kas selle maa seadust, kus tehti tegu, mis on nõude aluseks, või selle isiku alalise elukoha maa seadust.

§ 138. Eesti seaduse erandkorras kohaldamine isiku õiguste kaitseks

Kohus võib isiku õiguste kaitseks kohaldada Eesti seadust, kui ta leiab, et asjaoludest tulenevalt tuleb tarvitusele võtta kiired abinõud nende õiguste kaitseks.

§ 139. Intellektuaalse omandi suhtes kohaldatav seadus

Intellektuaalsele omandile kohaldatakse Eesti seadust, kui seaduse või Eesti välislepinguga ei ole sätestatud teisiti.

2. jagu

Tehingud

§ 140. Välismaal tehtud tehingu kehtivus Eestis

Välismaal tehtud tehingut ei loeta Eestis kehtivaks, kui see on vastuolus Eesti seaduse, põhiseadusliku korra või heade kommetega. Sellisel juhul kohaldatakse Eesti seadust.

§ 141. Tehingu sisu suhtes kohaldatav seadus

- (1) Tehingu sisule kohaldatakse selle maa seadust, mille kohaldamises pooled on kokku leppinud.
- (2) Pooled võivad kokku leppida teatud maa seaduse kohaldamises kas kogu tehingu või selle osa suhtes.
- (3) Poolte kokkuleppe puudumisel kohaldatakse tehingu täitmise koha seadust.
- (4) Tehingu täitmise koht määratakse selle maa seadusega, millega tehingust tulenev kohustus on kõige lähemalt seotud. Kohustus loetakse kõige lähemalt seotuks selle maa seadusega, kus asub kohustuse täitja elukoht või asukoht.
- (5) Vahekohtu kokkuleppele kohaldatakse selle maa seadust, mida kohaldatakse tehingu sisule, kui pooled ei ole teisiti kokku leppinud.

§ 142. Tehingu vormi suhtes kohaldatav seadus

- (1) Tehingu vormile kohaldatakse tehingu tegemise maa seadust.
- (2) Pooled võivad kokku leppida, et tehingu vormile kohaldatakse tehingu täitmise maa, poolte elu- või asukohamaa või tehingu esemeks oleva vara asukoha seadust.
- (3) Kui pooled ei ole kokku leppinud tehingu vormile kohaldatavas seaduses ja tehing ei vasta 1. lõikes nimetatud vormile, ei või tehingut tunnistada kehtetuks ainuüksi vormi mittejärgimise tõttu, kui tehing vastab Eesti seaduse või tehingu sisu osas kohaldatava seaduse nõuetele.
- (4) Tehingu vormile, mille esemeks on Eestis asuv kinnisasi või Eestis registrisse kantud laev või lennuk, kohaldatakse Eesti seadust.

12. peatükk PEREKONNAÕIGUS

§ 143. Abielu sõlmimisel kohaldatav seadus

- (1) Abielu sõlmimise eeldused määratakse kummagi abielluja suhtes tema elukoha maa seadusega.
- (2) Abielu sõlmimise vormi suhtes kohaldatakse abielu sõlmimise koha maa seadust.
- (3) Välismaal ja Eestis asuvas välisriigi esinduses sõlmitud abielu loetakse Eestis kehtivaks, kui see vastab 1. ja 2. lõike nõuetele või selle riigi seaduse nõuetele, kelle kodanik abielluja on.

§ 144. Abielu lahutamisel kohaldatav seadus

- (1) Abielu lahutamisel kohaldatakse abikaasade ühise elukoha maa seadust.
- (2) Kui abikaasade elukohad on eri maades, kohaldatakse nende viimase ühise elukoha maa seadust, kuid abielu lahutamine on võimalik ainult juhul, kui seda lubavad mõlema abikaasa elukoha maa seadused. Kui abikaasadel puudus ühine elukoht, kohaldatakse abielu lahutava organi asukoha maa seadust.
- (3) Välismaal toimunud abielu lahutamine loetakse Eestis kehtivaks, kui see vastab abielu lahutamise koha maa seadusele.

§ 145. Abielu kehtetuks tunnistamisel kohaldatav seadus

Abielu kehtetuks tunnistamisel kohaldatakse abielu sõlmimisel kohaldatavat seadust (paragrahv 143).

§ 146. Abikaasade isiklike ja varaliste õiguste suhtes kohaldatav seadus

- (1) Abikaasade isiklikud ja varalised õigused määratakse selle maa seadusega, kus on abikaasade ühine elukoht.
- (2) Kui abikaasade elukohad on eri maades, kuid neil on ühine kodakondsus, määratakse nende isiklikud ja varalised õigused selle maa seadusega, kelle kodanikud nad on.
- (3) Kui abikaasade elukohad on eri maades ja neil on erinev kodakondsus, määratakse nende isiklikud ja varalised õigused selle maa seadusega, kus oli nende viimane ühine elukoht. Kui abikaasadel puudus ühine elukoht, kohaldatakse abielu sõlmimise koha maa seadust.
 - (3.1) Kui abikaasade varalised õigused on määratud käesoleva paragrahvi kohaselt välismaa seadusega ja kui abikaasa elab Eestis, siis kolmandate isikute suhtes kehtivad välismaa seadusega määratud abikaasade varalised õigused juhul, kui selle kohta on tehtud kanne abieluvararegistrisse või kui kolmas isik teadis või pidi neid õigusi teadma.
- (4) Abikaasade varalistele õigustele kinnisasja suhtes kohaldatakse kinnisasja asukoha maa seadust.

§ 147. Vanemate ja laste vahelisi suhteid määrav seadus

- (1) Vanemate ja laste vastastikused õigused ja kohustused määratakse nende ühise elukoha maa seadusega.
- (2) Kui vanemate ja laste elukohad on eri maades, kohaldatakse selle maa seadust, kelle kodanik laps on.
- (3) Väljaspool abielu sündinud lapse õiguste suhtes kohaldatakse tema ema elukoha maa seadust lapse sündimise ajal.

§ 148. Lapse põlvnemise tuvastamisel ja kindlakstegemisel kohaldatav seadus

Lapse põlvnemise tuvastamisel ja kindlakstegemisel lähtutakse lapse või tema ühe vanema elukoha või kodakondsuse maa seadusest lapse sünni hetkel, sõltuvalt sellest, mis on lapsele kasulikum.

§ 149. Lapsendamisel kohaldatav seadus

- (1) Lapsendamisel kohaldatakse lapsendaja või lapsendajate ühise elukoha maa seadust. Kui lapsendajaks on abikaasad, kelle elukoht on eri maades või kes on eri maade kodanikud, peab lapsendamine vastama mõlema abikaasa elukoha või kodakondsuse maa seadusele.
- (2) Lapsendamise võimalikkuse ning lapse ja tema seadusliku esindaja nõusoleku kohta lapsendamiseks kohaldatakse lapsendatava ja tema seadusliku esindaja elukoha maa seadust.

§ 150. Ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatav seadus

- (1) Lahutatud abikaasa ülalpidamise kohustused määratakse abielu lahutamisel kohaldatava seadusega (paragrahv 144).
- (2) Vanemate ja laste, samuti teiste perekonnaliikmete ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatakse nõude esitanud isiku valikul kas tema enda elukoha maa seadust või isiku elukoha maa seadust, kelle vastu nõue on esitatud.

§ 151. Eestkoste ja hoolduse suhtes kohaldatav seadus

Eestkoste ja hoolduse suhtes kohaldatakse selle maa seadust, kus eestkoste ja hooldus seatakse.

§ 152. Perekonnaseisuakti suhtes kohaldatav seadus

- (1) Perekonnaseisuakti suhtes kohaldatakse selle maa seadust, kus perekonnaseisuakt on koostatud.
- (2) Välisriigis tehtud perekonnaseisuakt kehtib Eestis, kui see on tehtud selle riigi seaduse kohaselt.
- (3) Välisriigi asutuse poolt perekonnaseisuakti kohta välja antud dokument kehtib Eestis pärast konsulaarlegaliseerimist.

13. peatükk ASJAÕIGUS

§ 153. Asjaõiguse suhtes kohaldatav seadus

- (1) Asjaõiguse suhtes kehtib asja asukohamaa seadus.

- (2) Kas asi on kinnisasi või vallasasi, määratakse asja asukohta maa seaduse järgi.
- (3) Väljaspool Eestit teel oleva vallasasja suhtes kohaldatakse selle asja sihtkoha maa seadust, kui pooled ei ole teisiti kokku leppinud.
- (4) Kehtetu.

§ 154. Asjaõiguse tekkimise ja lõppemise suhtes kohaldatav seadus

Asjaõiguse tekkimine ja lõppemine määratakse selle maa seaduse järgi, kus asi asus asjaõiguse tekkimise või lõppemise aluseks oleva teo või sündmuse ajal.

§ 155. Asjaõiguste kaitse osas kohaldatav seadus

- (1) Asjaõiguslikule nõudele kohaldatakse õigustatud isiku valikul kas asja asukohta maa seadust või kohtu asukohta maa seadust, kus asjaõiguslik nõue on läbivaatamisel.
- (2) Transpordivahendiga seotud asjaõiguslikule nõudele võib õigustatud isiku valikul kohaldada ka selle maa seadust, kus transpordivahend on kantud riiklikku registrisse.
- (3) Kinnistatud või riiklikku registrisse kantud laevaga seotud asjaõiguslikule nõudele kohaldatakse selle maa seadust, kus laev on kinnistatud või registreeritud.

§ 156. Väärtpaberite suhtes kohaldatav seadus

- (1) Nimelise ja esitajaväärtpaberite suhtes kohaldatakse selle maa seadust, kus väärtpaber on välja antud, kui pooled ei ole teisiti kokku leppinud.
- (2) Väärtpaberite üleandmisele kohaldatakse:
- 1) nimelise väärtpaberi puhul selle maa seadust, kus väärtpaber on välja antud, kui pooled ei ole teisiti kokku leppinud;
 - 2) esitajaväärtpaberi puhul väärtpaberi asukohta maa seadust.

14. peatükk PÄRIMISÕIGUS

§ 157. Pärimisele kohaldatav seadus

- (1) Eestis asuva kinnisasja pärimisele kohaldatakse Eesti seadust.
- (2) Välismaal asuva kinnisasja pärimisele kohaldatakse selle maa seadust, kus asi asub.
- (3) Vallasvara pärimisele kohaldatakse selle maa seadust, kus oli pärandaja viimane elukoht.
- (4) Isik võib määrata testamendiga, et tema vallasvara pärimisele kohaldatakse vallasasja asukohta maa või tema kodakondsuse maa seadust.

§ 158. Testamendi suhtes kohaldatav seadus

- (1) Isiku võime testamenti koostada, muuta või tühistada määratakse kindlaks selle maa seaduse järgi, kus oli testaatori elukoht testamendi tegemise, muutmise või tühistamise ajal.
- (2) Testamendi vormile kohaldatakse testamendi vormile kohaldatava õiguse konventsiooni (RT II 1998, 16/17, 28).
- (3) ~~3~~(4) [Kehtetud]
- (5) Testamentaarsele annakule kohaldatakse 1.-4. lõikes sätestatud.

15. peatükk VÕLAÕIGUS

1. jagu

Lepingud

§ 159. Ostu-müügileping

(1) Kui pooled ei ole kinnisasja ostu-müügilepingus kokku leppinud, millise maa seadust lepingu sisule kohaldatakse, kuulub kohaldamisele selle maa seadus, kus asi asub.

(2) Kui pooled ei ole vallasasja ostu-müügilepingus kokku leppinud, millise maa seadust lepingu sisule kohaldatakse, kuulub kohaldamisele müüja lepingu sõlmimise aegse elukohta või asukohta maa seadus või ostja lepingu sõlmimise aegse elukohta või asukohta maa seadus, kui:

- 1) leping sõlmiti sellel maal või
- 2) lepingus on ette nähtud, et asi antakse üle sellel maal.

(3) Kui enampakkumisel, konkursi alusel või börsil sõlmitud lepingus ei ole kindlaks määratud, millise maa seadust kohaldatakse, kuulub kohaldamisele selle maa seadus, kus enampakkumine või konkurss läbi viidi või kus asub börs.

§ 160. Tarbija ja müüja vahelised lepingud

(1) Kui tarbija ja müüja vahelises lepingus ei ole pooled kokku leppinud, millise maa seadust lepingu sisule ja vormile kohaldatakse, kuulub kohaldamisele Eesti seadus.

(2) Kui tarbija ja müüja on kokku leppinud kohaldatavas seaduses, ei võta see tarbijalt õigusi, mida näeb ette Eestis tarbijat kaitsev seadus.

§ 161. Esindus

(1) Esindaja volitus, samuti esindaja ja esindatava vastastikused õigused ja kohustused määratakse selle maa seaduse järgi, mille kohaldamises esindatav ise või tema esindaja ja kolmas isik on kokku leppinud.

(2) Poolte kokkuleppe puudumisel kohaldatakse selle maa seadust, kus esindaja teeb volitusest tulenevaid tegusid, kui esindatava või kolmanda isiku elukoht või asukoht on sellel maal.

(3) Volikirja vorm ja kehtivuse aeg määratakse selle maa seaduse järgi, kus volikiri on tehtud.

(4) Kui volikirja vorm ei vasta maa seadusele, kus volikiri välja anti, on volikiri kehtiv, kui volikiri vastab Eesti seadusele.

§ 162. Lepingute üksikute liikide suhtes kohaldatav seadus

(1) Kui pooled ei ole kokku leppinud, millise maa seadust kohaldatakse, kuulub vastava lepingu sisu suhtes kohaldamisele selle maa seadus, kus on laenutaja, rendileandja, litsentsiaari, hoidja, komisjonäri, vedaja, ekspediitori, kindlustaja või kinkija elukoht või asukoht.

(2) Esimeses lõikes nimetatud lepingutele kohaldatakse selle maa seadust, kus on selle isiku elukoht või asukoht, kelle kohustuse täitmine on lepingu suhtes määrav. Määravaks loetakse sellist kohustuse täitmist, mis on omane antud liiki lepingule.

(3) Kui 1. ja 2. lõikes nimetatud lepingu pool on juriidiline isik, kohaldatakse paragrahv 134 2. lõikes sätestatud juhul selle juriidilise isiku asukohta maa seadust.

§ 163. Vastutus lepingu rikkumise eest

Vastutus lepingulise kohustuse täitmata jätmise või mittenõuetekohase täitmise eest määratakse selle maa seadusega, mida kohaldatakse selle lepingu sisule (paragrahv 141).

2. jagu Lepinguväline kahju ja alusetu rikastumine

§ 164. Kahju hüvitamise nõude suhtes kohaldatav seadus

(1) Lepinguvälise kahju hüvitamise nõude suhtes kohaldatakse selle maa seadust, kus tehti tegu või toimus sündmus, mis on kahju hüvitamise nõude aluseks.

(2) Kas tegu või sündmus on kahju hüvitamise nõude aluseks, määratakse selle maa seadusega, kus see tegu tehti või sündmus toimus.

(3) Kui kahju hüvitamise nõude aluseks olev tegu tehti või sündmus toimus ühel maal, kuid sellest tulenev kahju tekkis teisel maal, võib kannatanu nõudel kohaldada selle maa seadust, kus kahju tekkis.

§ 165. Eesti seaduse kohaldamine kahju hüvitamise nõudele

(1) Välismaal tekitatud kahju hüvitamise nõudele võib kannatanu nõudel kohaldada Eesti seadust, kui kahju tekitaja ja kannatanu elukoht või asukoht on Eestis.

(2) Kui Eesti kohus või vahekohus kohaldab kahju hüvitamisel välismaa seadust, arvestatakse kahju suuruse kindlaksmääramisel Eestis kujunenud praktikat.

§ 166. Vastutus tarbijale tekitatud kahju eest

Kauba ostmise või teenuse osutamisega seoses tarbijale tekkinud kahju hüvitamise nõude puhul kohaldatakse tarbija nõudel:

- 1) tarbija elukoha maa seadust või
- 2) tootja või teenuse osutaja elukoha või asukoha maa seadust või
- 3) kui tootja või teenuse osutaja on juriidiline isik, kohaldatakse paragrahv 134 2. lõikes sätestatud juhul selle juriidilise isiku maa seadust või
- 4) selle maa seadust, kus tarbija kauba omandas või talle teenus osutati.

§ 167. Vastutus kõlvatu konkurentsi eest

(1) Kui kahju on tekkinud kõlvatu konkurentsiga või konkurentsi muu ebaseadusliku piiramisega, kohaldatakse selle maa seadust, kus kahju tekkis.

(2) Kui kõlvatu konkurentsiga kahjustatakse lepingulisi suhteid, võib kannatanu nõudel kohaldada kahju hüvitamisel selle lepingu sisu kohta käivat seadust (paragrahv 141).

§ 168. Alusetu rikastumise korral kohaldatav seadus

Alusetu rikastumise korral kohaldatakse selle maa seadust, kus alusetu rikastumine aset leidis.

VI. osa

RAKENDUSSÄTTED

§ 169. Seaduse jõustumine

Tsiviilseadustiku üldosa seadus jõustub 1994. aasta 1. septembrist.

§ 170. Seaduse kohaldamine

(1) Tsiviilseadustiku üldosa seadusel ei ole tagasiulatuvat jõudu, kui rakendussätetest ei tulene teisiti.

(2) Enne 1994. aasta 1. septembrist tekkinud ja sel päeval kestvatele õigussuhetele kohaldatakse tsiviilseadustiku üldosa seaduse sätteid, kui rakendussätetest ei tulene teisiti.

(3) Enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud õigusaktide kohaselt asutatud juriidilisi isikuid loetakse juriidilisteks isikuteks üksnes juhul, kui need vastavad käesolevas seaduses era- või avalik-õiguslikule juriidilisele isikule sätestatud nõuetele. Muus osas kohaldatakse neile nende asutamise aluseks olnud õigusakte.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud ei kohaldata kirikutele, kogudustele ja koguduste liitudele, kes vastavad kirikute ja koguduste seaduse (RT I 1993, 30, 510) nõuetele.

§ 171. Teovõime

(1) Isiku teovõime tehingu suhtes määratakse tehingu tegemise ajal kehtinud seaduse kohaselt.

(2) Kui isiku teovõimet on piiratud või ta oli tunnistatud teovõimetuks enne 1994. aasta 1. septembrist, otsustab kohus eestkostja taotlusel paragrahvide 12 2. lõike ja paragrahv 13 2. lõike alusel isiku õiguse üle tehinguid teha. Enne seaduse jõustumist piiratud teovõimega täisealise või alaealise hooldajaks määratud isikut loetakse alates 1994. aasta 1. septembrist eestkostjaks.

§ 172. Isiklike õiguste kaitse

(1) Paragrahvide 23-26 ning 41 ja 42 sätteid kohaldatakse ka siis, kui isiklike õigusi rikuti enne 1994. aasta 1. septembrist.

(2) Isikule tekitatud moraalne kahju kuulub kahju tekitanu poolt hüvitamisele. Kahju tekitanu vabaneb moraalse kahju hüvitamise kohustusest, kui ta tõendab, et ei ole kahju tekitamises süüdi.

(3) Kui isiklikke õigusi on rikutud, otsustab kohus asjaolude kohaselt, kas sellega on tekitatud moraalset kahju.

(4) Hüvituse suuruse määramisel arvestab kohus tekitatud moraalset kahju ulatust ja iseloomu ning kahju tekitanu süü astet.

§ 173. Teadmata kadunuks ja surnuks tunnistamine

Paragrahvide 27-35 sätteid kohaldatakse ka isiku suhtes, kes jäi kadunuks enne 1994. aasta 1. septembrit.

§ 173¹. Ettevõtete ühinemine, jagunemine ja ümberkujundamine

§ 174. Tehingu vorm

(1) Tehingu vormi suhtes kohaldatakse tehingu tegemise ajal kehtinud seadust.

(2) Kui enne 1994. aasta 1. septembrit tehti notariaalset tõestamist nõudev tehing notariaalset vormi järgimata, kuid üks pooltest on enne nimetatud aega selle täielikult või osaliselt täitnud, ja tehingu teine pool hoidub tehingu notariaalsest vormistamisest kõrvale, on kohtul õigus tehingu täitnud poole nõudel tunnistada tehing kehtivaks. Sel juhul tehingu järgnevat notariaalset vormistamist ei nõuta.

(3) Kui enne 1994. aasta 1. septembrit tehti tehing seaduses ettenähtud lihtkirjalikku vormi järgimata, ei too see kaasa tehingu kehtetust, kuid pooltel ei ole õigust vaidluse korral viidata tehingu olemasolu kinnitamiseks tunnistajate ütlustele.

(4) Kolmandas lõikes sätestatud ei kohaldata enne 1994. aasta 1. septembrit tehtud tehingute suhtes, mille kehtetus lihtkirjaliku vormi järgimata jätmise tõttu oli ette nähtud tehingu tegemise ajal kehtinud seaduses.

§ 175. Tehingu kehtetus

Paragrahvide 69-74, 76, 79 ja 80 sätteid kohaldatakse ka enne 1994. aasta 1. septembrit tehtud tehingute suhtes.

§ 176. Esindus

(1) Volituse vormi kohta kohaldatakse volituse andmise ajal kehtinud seadust.

(2) Volikiri, mis oli tehtud enne 1994. aasta 1. septembrit ja milles kehtivuse aeg ei olnud märgitud, loetakse kehtivaks ühe aasta jooksul, arvates selle tegemise päevast.

§ 177. Tähtaeg

Tähtaeg määratakse paragrahvides 91-94 sätestatud korras ka siis, kui tähtaeg määrati ajavahemikuga, mille kulg algas enne 1994. aasta 1. septembrit.

§ 178. Hagi aegumine

(1) Kui enne 1994. aasta 1. septembrit kehtinud hagi aegumistähtaeg on seaduse jõustumise ajaks möödunud, kohaldatakse varemkehtinud aegumistähtaega.

(2) Kui enne 1994. aasta 1. septembrit kehtinud hagi aegumistähtaeg ei ole seaduse jõustumise ajaks möödunud ja üldosa seaduses sätestatakse pikem aegumistähtaeg, kohaldatakse pikemat aegumistähtaega.

(3) Kui enne 1994. aasta 1. septembrit kehtinud seaduse kohaselt hagi aegumist ei kohaldata, kuid tsiviilseadustiku üldosa seaduses on see ette nähtud, või on tsiviilseadustiku üldosa seaduses kehtestatud varasemast aegumistähtajast lühem aegumistähtaeg, kohaldatakse tsiviilseadustiku üldosa seaduses sätestatud aegumistähtaega, arvutades selle algust seaduse jõustumisest.

§ 179. Alusetu omandamise ja säästmise sätete kohaldamine

Tsiviilseadustiku üldosa seaduse paragrahvides 34 ja 168 tähendatud alusetu rikastumise sätetena kohaldatakse Eesti NSV tsiviilkoodeksi paragrahvide 477 ja 478 sätteid.

§ 180. [Käesolevast tekstist välja jäetud]